

XOR JAMOASI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH USHLUBLARI

Barchinoy Xasanova*Farg'ona ixtisoslashtirilgan san'at maktabi
"Xor dirijyorligi" bo'limi oliy toifali o'qituvchisi***Annotatsiya**

Ushbu maqolada xor jamoasi faoliyatini samarali tashkil etish va rivojlantirish uslublari tahlil qilinadi. Xor mashg'ulotlarini rejalashtirish, repertuar tanlash, vokal-texnik tayyorgarlik, dirijyorning roli hamda konsert amaliyotining ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy xor jamoalari faoliyatida uchraydigan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari taklif etiladi.

Kalit so'zlar Xor jamoasi, dirijyor, repertuar, vokal texnikasi, ansambl, musiqiy tarbiya, jamoaviylik, ijro mahorati.

Kirish: Xor san'ati jamoaviy ijro madaniyatining muhim ko'rinishi bo'lib, u ishtirokchilardan bir ovozlilik, intizom va musiqiy madaniyat talab qiladi. Xor jamoasining samarali faoliyati nafaqat musiqiy tayyorgarlikka, balki to'g'ri tashkil etilgan uslubiy ishlarga ham bog'liq. Bugungi kunda ta'lim muassasalari va madaniyat markazlarida xor jamoalarini rivojlantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Asosiy qism**1. Xor jamoasini tashkil etish va rejalashtirish**

Xor jamoasi faoliyatini rivojlantirish avvalo aniq reja asosida amalga oshirilishi lozim. Mashg'ulotlar jadvali, repertuar rejasi va ovoz partiyalarini taqsimlash aniq belgilab olinishi kerak. Soprano, alt, tenor va bas ovoz guruhlarini o'rtasidagi muvozanat ansambl sifatini ta'minlaydi.

2. Repertuar siyosati

Repertuar jamoaning yoshi, tayyorgarlik darajasi va imkoniyatlaridan kelib chiqib tanlanishi zarur. Klassik va zamonaviy asarlarni uyg'unlashtirish ijrochilar mahoratini oshiradi. Masalan, klassik mumtoz asarlari ko'p ovozlilikni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, hozirgi zamonaviy kompozitorlar ijodi xor ijrosida yangi uslub va ohanglarni shakllantirishga xizmat qiladi. Milliy ruhdagi asarlarni repertuarga kiritish esa ma'naviy tarbiyani mustahkamlaydi.

3. Vokal-texnik tayyorgarlik

Xor mashg'ulotlari muntazam vokal mashqlar bilan boshlanishi kerak. Nafas olish texnikasi, diksiya, intonatsiya tozaligi va dinamikani saqlashga alohida e'tibor qaratish lozim. Ovozni qizdirish mashqlari ovoz bog'lamlarini himoya qiladi va ijro sifatini oshiradi.

4. Dirijyorning pedagogik mahorati

Dirijyor xor jamoasining asosiy rahbari hisoblanadi. U musiqiy bilim bilan birga pedagogik va psixologik ko'nikmalarga ham ega bo'lishi kerak. Dirijyor jamoada ijobiy muhit yaratib, ijrochilarni ruhlantirishi va ularni umumiy maqsad sari birlashtirishi lozim.

5. Mavjud muammolar va ularning yechimlari

Muammolar:

Yoshlar orasida xor san'atiga qiziqishning pasayishi
Moliyaviy va moddiy-texnik bazaning yetarli emasligi
Malaka oshirish imkoniyatlarining cheklanganligi
Repertuar tanlashda bir xillik

Yechimlar:

Zamonaviy va ommabop asarlarni repertuarga kiritish
Ijtimoiy tarmoqlar orqali xor faoliyatini targ'ib qilish
Malaka oshirish seminar va master-klasslar tashkil etish
Ta'lim muassasalari bilan hamkorlikni kuchaytirish
Konsert va festivallarda muntazam ishtirok etish

Xulosa

Xor jamoasi faoliyatini rivojlantirish tizimli va maqsadli ishlarni talab qiladi. To'g'ri rejalashtirish, repertuarni puxta tanlash, vokal-texnik mashg'ulotlarni samarali tashkil etish va dirijyorning yuqori mahorati jamoa muvaffaqiyatining asosiy omillaridir. Mavjud muammolarni zamonaviy yondashuvlar orqali hal etish xor san'atining yanada taraqqiy etishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Yegorov A.A. Xorshunoslik asoslari. — Toshkent: O'qituvchi, 2008.
2. Jo'rayev N. Musiqiy tarbiya metodikasi. — Toshkent: Fan, 2012.
3. Abdullayev R. Xor dirijyorligi nazariyasi va amaliyoti. — Toshkent: San'at, 2015.
4. O'zbekiston davlat konservatoriyasi o'quv-uslubiy qo'llanmalari. — Toshkent, 2018.